

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD5817

[Total No. of Pages : 2

[6448]-201

F.Y.B. Com. (SODL)

111-II : COMPULSORY ENGLISH-II

Prescribed Text: Success Avenue

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - II)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any ten out of twelve from the following.

[10]

- a) In which year did Indra Nooyi join PepsiCo?
- b) Who was the former CEO of PepsiCo before Indra Nooyi?
- c) What was the former name of Indian Institute of Science (IISc) in Bangalore?
- d) Where was Sudha Murthy's interview conducted by Telco?
- e) Name the writer of the story 'Fur'.
- f) What did Suzanne want for her birthday?
- g) What is the real name of O. Henry?
- h) Who do you think Patrolman Wells is?
- i) Who is being referred as 'Captain' in 'O Captain! My Captain!'?
- j) What is an elegy?
- k) What is the poem 'A Prayer for My Daughter' about?
- l) Who has written the poem 'A Prayer for My Daughter'?

Q2) Attempt any five out of seven from the following.

[25]

- a) What kind of a company is PepsiCo? How did Indra Nooyi direct the global strategy of PepsiCo for over a decade?
- b) How did Indra Nooyi maintain a close bond with her family?
- c) What are the qualities of JRD Tata as a role model?
- d) Describe the last meeting between JRD Tata and Sudha Murthy. what advice was given by him to Sudha Murthy?

P.T.O.

- e) Draw a character sketch of Suzanne.
- f) Why did the plan of Suzanne and Eleanor fail?
- g) You are Tejas Verma. Write an e-mail to your friend inviting him for your brother's wedding ceremony.

Q3) Attempt any five out of seven for the following. **[25]**

- a) How is the theme of friendship versus justice handled in the story 'After Twenty years'?
- b) Explain how O. Henry builds suspense and provides a twist in the story 'After Twenty years'.
- c) How does the poem 'O Captain! my captain!' mourn the death of president Lincoln and celebrate his achievements?
- d) What is referred to as the 'voyage' by Walt Whitman in the poem 'O Captain! My Captain!'? what does this voyage stand for?
- e) What does W.B. yeats want his daughter to learn most of all?
- f) Write critical appreciation of the poem 'A Prayer for My Daughter' by W.B. yeats.
- g) Write notes on Paralanguage and Appearance as components of Non-Verbal communication.

Q4) Attempt any one out of two from the following. **[10]**

- a) You are Shree kumar from Mumbai. You have recently moved into a new house in the city. Write a letter to the postmaster of your local post office informing him/her of the change of address and requesting that your mails be redirected to your new address.
- b) What is 'Blogging'? what are the aids used to make blogs attractive? Explain a few tips to write an effective blog.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD5818

[Total No. of Pages : 3

[6448]-202

B.Com-I (SODL)

112-II : FINANCIAL ACCOUNTING -II

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - II)

Time : 3Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Use of calculator is allowed.*

Q1) A) Fill in the Blanks (Any 5 out of 7)

[5]

- a) ____ is Indian software to maintain Accounts.
 - i) Tally
 - ii) Word
 - iii) Excel
 - iv) Power point
- b) ____ key in tally is used for recording of contra voucher.
 - i) F1
 - ii) F2
 - iii) F4
 - iv) F8
- c) ____ refers to amount which one gets on account of will.
 - i) Donation
 - ii) Legacy
 - iii) Entrance Fee
 - iv) Subscription
- d) Accounting Standard applicable for Intangible Asset is
 - i) AS 3
 - ii) AS 26
 - iii) AS 6
 - iv) AS 28
- e) Minimum Rent is also called as
 - i) Dead rent
 - ii) Flexible Rent
 - iii) Royalty
 - iv) Short-working
- f) ____ is defined as “a method of acquiring right to use an equipment or asset for a consideration.
 - i) Patent
 - ii) Instalment
 - iii) Minimum Rent
 - iv) Leasing
- g) Copyright is ____ Asset.
 - i) Tangible
 - ii) Intangible
 - iii) Fixed
 - iv) Current

P.T.O.

B) Match the pair (Any 5 out of 6):

[5]

	Group (A)		Group (B)
a)	Recording of Receipt voucher in Tally	i)	Admission Fee
b)	Owner of a Land	ii)	Receipt and Payment A/c
c)	Excess of minimum rent over Royalty	iii)	F6
d)	Systematically writing off the cost of intangible asset	iv)	Lessor
e)	Entrance fee is Synonymous for	v)	Short working
f)	Summary of cash Transaction	vi)	Amortization

Q2) Write any 5 out of 7:

[25]

- What are the main features of the receipts and payments account.
- What are the sources of finance open educational institution.
- Short note on intangible assets.
- Short note on the Formation of the purchase agreement.
- What are the entries with minimum rent account.
- Write the short note on spread sheet
- Solve the following:

The Average Net Profit of a business as adjusted for valuation of goodwill amounted to Rs. 2,00,000. The net tangible asset employed where of the value of Rs. 14,00,000 but upon valuation day amount to Rs. 12,00,000. 10% represented fair commercial return, Calculate the amount of Goodwill by capitalising super profit.

Q3) Write any 5 out of 7:

[25]

- a) Discuss the meaning and nature of goodwill.
- b) Write the short note on donations.
- c) What are the advantages of tally 9?
- d) What are the advantages of coding system?
- e) Write the short note on income and expenditure account.
- f) Write the short note on amortization.
- g) Write the short note on instalment purchase system.

Q4) Write any 1 out of 2:

[10]

- a) Explain the various types of accounting vouchers.
- b) Following is the information given in respect of certain items of a sports club. You are required to show them in the Income and Expenditure Account and the Balance Sheet of the Club.

Sports Fund as on 1.1.2015	10,000
Sports Fund Investments	10,000
Interest on Sports Fund Investments	1000
Donation for Sports Fund	4000
Sports Prizes awarded	3000
Expenses on Sports Events	1000
General Fund	20,000
General Fund Investments	20,000
Interest on General Fund Investments	2000

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD5819

[6448]-203

[Total No. of Pages : 4

F.Y.B.Com. (SODL)

113-II: BUSINESS ECONOMICS - II

(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - II)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Draw neat diagrams wherever necessary.*

Q1) Fill in the blanks. (Any Ten)

[10]

- a) The cost per unit means the _____ cost.
(Fixed Cost, Average Cost, Marginal Cost, Total Cost)
- b) In the _____ all factors of production are variable.
(Past, Short-run, Long-run, Future)
- c) In _____ market type firm and industry are not different.
(Monopoly, Perfect Competition, Imperfect Competition, Monopolistic Competition)
- d) The concept of 'Group balance' is studied in _____ market.
(Perfect Competition, Monopoly, Monopolistic Competition, Duopoly)
- e) Perfect competition has _____ number of buyers and sellers.
(Few, Large, Limited, Infinite)
- f) _____ is the income which goes to the owner of capital.
(Rent, Quasi rent, Interest, Profit)
- g) The number of seller in a monopoly market is _____.
(Large, Few, Two, Single)
- h) Profit is the income received to the _____.
(Land, Labour, Capital, Organiser)
- i) The Economies due to changes in production technique are called _____.
(Labour Economies, Managerial Economies, Technical Economies, Marketing Economies)
- j) Liquidity preference theory was propounded by _____.
(Keynes, Pigou, Marshall, Ricardo)
- k) Who presented the theory of Rent _____.
(Smith, Mill, Ricardo, Marshall)
- l) Factors of production is _____.
(Land, Labour, Capital, All of these)

P.T.O.

Q2) Attempt any Five questions from the following: **[25]**

- a) State the importance of Revenue concept.
- b) What are the various types of Cost?
- c) Explain the characteristics of Perfect Competition.
- d) Explain the features of Monopoly.
- e) State the features of Monopolistic Competition.
- f) Explain the concept of Quasi Rent.
- g) Explain the Innovation Theory of Profit.

Q3) Attempt any Five questions from the following. **[25]**

- a) What is Opportunity Cost?
- b) What is Marginal Revenue?
- c) Differentiate between Pure and Perfect competition.
- d) Explain the types of Price Discrimination.
- e) Explain the features of Oligopoly.
- f) Explain the Loanable Fund Theory of Interest.
- g) Explain the various types of Wages.

Q4) Attempt any One questions from the following. **[10]**

- a) Explain short-run equilibrium of a firm under Perfect Competition.
- b) Critically examine Marginal Productivity Theory of Distribution.

Total No. of Questions : 4]

PD5819

[6448]-203

F.Y.B.Com. (SODL)

113-II: BUSINESS ECONOMICS - II
(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - II)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
 - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) योग्य तेथे सुबक आकृत्या काढा.
 - 4) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) रिकाम्या जागा भरा. (कोणतेही दहा)

[10]

- अ) प्रती नगाला येणारा खर्च म्हणजे होय.
(स्थिर खर्च, सरासरी खर्च, सीमांत खर्च, एकूण खर्च)
- ब) मध्ये उत्पादनाचे सर्व घटक बदलू शकतात.
(भूतकाळ, अल्पकाळ, दीर्घकाळ, भविष्यकाळ)
- क) या बाजार प्रकारात उद्योगसंस्था आणि उद्योग यात भेद केला जात नाही.
(मक्तेदारी, पूर्ण स्पर्धा, अपूर्ण स्पर्धा, मक्तेदारीयुक्त स्पर्धा)
- ड) 'समुह समतोल' ही संकल्पना बाजारात अभ्यासली जाते.
(पूर्ण स्पर्धा, मक्तेदारी, मक्तेदारीयुक्त स्पर्धा, द्विविक्रेताधिकार)
- इ) पूर्ण स्पर्धेमध्ये खरेदीदार आणि विक्रेते आहेत.
(काही, असंख्य, मर्यादित, अनंत)
- फ) हे भांडवलाच्या मालकाला मिळणारे उत्पन्न होय.
(खंड, आभास खंड, व्याज, नफा)
- य) मक्तेदारी बाजारात विक्रेत्यांची संख्या असते.
(असंख्य, काही, दोन, एकच)
- र) नफा हे ला मिळणारे उत्पन्न असते.
(भूमी, श्रम, भांडवल, संयोजक)
- ल) उत्पादन तंत्रातील बदलामुळे मिळणाऱ्या बचतीला म्हणतात.
(श्रमविषयक बचती, व्यवस्थापकीय बचती, तांत्रिक बचती, बाजारपेठ विषयक बचती)
- व) तरलता प्राधान्य सिद्धांत ने मांडला.
(केन्स, पिगू, मार्शल, रिकार्डो)
- त) खंड संकल्पना निगडित आहे.
(स्मिथ, मिल, रिकार्डो, मार्शल)
- थ) उत्पादनाचे घटक आहेत.
(भूमी, श्रम, भांडवल, यापैकी सर्व)

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[25]

- अ) प्राप्ती संकल्पनेचे महत्त्व सांगा.
- ब) खर्चाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
- क) पूर्ण स्पर्धेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- ड) मत्तेदारीची स्पर्धेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- इ) मत्तेदारीयुक्त स्पर्धेची वैशिष्ट्ये सांगा.
- फ) आभासी खंड ही संकल्पना स्पष्ट करा.
- य) नफ्याचा नवोन्मेष सिद्धांत स्पष्ट करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[25]

- अ) संधी खर्च संकल्पना स्पष्ट करा.
- ब) सीमांत प्राप्ती म्हणजे काय?
- क) शुद्ध स्पर्धा आणि पूर्ण स्पर्धा यातील फरक स्पष्ट करा.
- ड) मूल्यभेदाचे प्रकार स्पष्ट करा.
- इ) अल्पाधिकार स्पर्धेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- फ) व्याजाचा कर्जाऊ रकमेचा सिद्धांत स्पष्ट करा.
- य) मजुरीचे / वेतनाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा.

[10]

- अ) पूर्णस्पर्धेतर्गत उद्योगसंस्थेचा अल्पकालीन समतोल स्पष्ट करा.
- ब) विभाजनाच्या सीमांत उत्पादकता सिद्धांताचे टीकात्मक परीक्षण करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD5820

[Total No. of Pages : 4

[6448]-204

F.Y. B.Com. (SODL)

114A-II : BUSINESS MATHEMATICS & STATISTICS-II
(2019 CBCS Pattern) (Semester - II)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Use of logarithmic table and calculator is allowed.*
- 4) *Symbols have their usual meaning.*

Q1) A) Fill in the blanks with suitable choice (Any five): **[5]**

- a) A matrix is a _____ arrangement of numbers in rows and columns.
 - i) Rectangle
 - ii) Square
 - iii) Circle
 - iv) None of the above
- b) The sum of two matrices is defined only when the matrices have the same _____.
 - i) Determinants
 - ii) Dimensions
 - iii) Trace
 - iv) Diagonal elements
- c) Linear Programming is a mathematical technique for finding the best possible _____ under given constraints.
 - i) Solution
 - ii) Approximation
 - iii) Outcome
 - iv) Optimization
- d) The _____ function in a Linear Programming Problem represents the quantity that needs to be maximized or minimized.
 - i) Cost
 - ii) Constraint
 - iii) Objective
 - iv) Decision
- e) _____ measures the strength and direction of the linear relationship between two variables.
 - i) Variance
 - ii) Correlation
 - iii) Regression
 - iv) Standard deviation
- f) An _____ number is a statistical measure used to express changes in a variable or group of variables over time.
 - i) Average
 - ii) Index
 - iii) Estimation
 - iv) Interval

P.T.O.

B) State whether following statement is True or False (Any Five): [5]

- a) The determinant of a matrix is a vector quantity.
- b) A system of linear equations is said to be consistent if it has at least one solution.
- c) In a Linear Programming Problem, the objective function must always be linear.
- d) A correlation of -1 indicates a perfect negative linear relationship between two variables.
- e) In a scatter diagram, a downward-sloping trend indicates a positive relationship between the variables.
- f) An index number of 100 indicates that there has been no change in the variable being measured compared to the base period.
- g) Fisher's index number is known as an ideal index number because it satisfies both the time reversal and factor reversal tests.

Q2) Attempt any five out of seven from the following [25]

- a) Define the importance of using Index Number.
- b) Explain the Following Terms:
 - i) Strength of Linear
 - ii) Geographical Location
- c) Multiply the Given Matrices:

$$\begin{bmatrix} a_1 & b_1 \\ a_2 & b_2 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} p_1 & q_1 \\ q_1 & q_2 \end{bmatrix}$$

- d) What do you mean by a 'basic solution' of LPP?

e) Given is the Following Data:

Variation of X=9

Regression Equations:

$$4X - 5Y + 33 = 0$$

$$20X - 9Y - 107 = 0$$

Find :

- i) Mean values of X and Y
 - ii) Coefficient of Correlation between X and Y
 - iii) Standard deviation of Y
- f) Compute the index number of prices for 1976 with 1970 as base using the Marshal-Edgeworth method from the following data.

Item	1970		1976	
	Price	Quantity	Price	Quantity
1	2	20	5	15
2	4	4	8	5
3	1	10	2	12
4	5	5	10	6

- g) How do we calculate coefficient of correlation?

Q3) Attempt any five out of seven from the following:

[25]

- a) What is meant by unity or identity matrix?
- b) What is Linear Programming?
- c) How do we calculate coefficient of correlation?
- d) Define the Importance of Using index number.

e) Let $A = [a_1 \ a_2 \ a_3]$ $x = \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \\ x_3 \end{bmatrix}$ then find Ax

- f) From the Following data, construct an index number of prices by simple aggregative method for 1982 taking 1981 as the base:

Commodity	Unit	Price in 1981	Price in 1982
Milk	Litre	02.00	02.50
Butter	Kg	12.00	15.00
Cheese	Kg	10.00	12.00
Bread	one	02.00	02.50
Eggs	Dozen	04.00	05.00

- g) Multiply the Given Matrices:

$$2 \begin{bmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 0 & -2 & 1 \end{bmatrix}$$

Q4) Attempt any one out of two from the following:

[10]

- a) Fit a regression line $Y = a + bX_i$ by the method of Least squares to the given sample information.

Observation	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Income (X) (00'Rs.)	41	65	50	57	96	94	110	30	79	65
Consumption Expenditure (Y) (00'Rs.)	44	60	39	51	80	68	84	34	55	48

- b) Calculate consumer price index using weighted average of price relatives method for the year 1986 and 1985 as base for the following data:

Price (in Rupees)

Commodity	Quantity	1985	1986
A	100	8	12
B	25	6	8
C	10	5	15
D	20	10	25

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD5821

[6448]-205

[Total No. of Pages : 4

First Year B.Com. (SODL)

**114B-II : COMPUTER CONCEPTS AND APPLICATION-II
(2019 CBCS Pattern) (Semester - II)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Solve the following.

A) Fill in the Blanks (Attempt any Five)

[5]

- i) The full form of words (E-CRM) is _____.
 - a) Electronic Customer Relationship Management
 - b) E-Mail Customer Relationship Management
 - c) Electronic Consumer Relationship Management
 - d) Electronic Customer Review Management
- ii) _____ is the buying and selling of goods and services through wireless handheld devices such as smartphones and tablets.
 - a) E-Commerce
 - b) M-Commerce
 - c) Digital Commerce
 - d) None of the above
- iii) _____ is a standard that will enable secure credit card transactions on the internet.
 - a) Electronic Commerce
 - b) Digital Signature
 - c) Secure Electronic Transactions (SET)
 - d) Digital certificate
- iv) 4 P's of Marketing are _____.
 - a) Product, Price, Place, Promotion
 - b) People, Price, Place, Promotion
 - c) Public, Pay, Place, Promotion
 - d) Product, Price, Pay, Promotion
- v) _____ is one of the major e-commerce activities.
 - a) E-Publishing
 - b) Communication
 - c) Web imaging
 - d) Online Shopping

P.T.O.

- vi) What is the primary focus of customer service in relationship marketing?
 - a) Acquiring New Customer
 - b) Maximizing Short Term Profits
 - c) Building Long Term Customer Relationship
 - d) Building Effective Marketing Campaigns
- vii) M-Commerce stands for _____
 - a) Mobile Commerce
 - b) Modern Commerce
 - c) Metropolitan Commerce
 - d) Mutual Commerce

- B) Match the pairs [5]
Group 'A'	Group 'B'
i) ATM	a) Types of Electronic Fund Transfer
ii) B2B	b) Getting the correct materials to the workforce needed
iii) Google Pay	c) Example of M-Commerce
iv) Supply Chain Management	d) Types of E-Commerce
v) RTGS	e) Automatic Teller Machine

Q2) Attempt any five out of seven from the following: [25]

- a) Explain functions of E-Commerce.
- b) Explain difference between traditional marketing and E-Marketing
- c) Explain various components of Online Payment System.
- d) Explain the need of Customer Relationship Management.
- e) Explain features of Net Banking
- f) What are the types of E-Marketing?
- g) Explain types of M-commerce

Q3) Attempt any five out of seven from the following: [25]

- a) Explain components of Electronic Supply Chain Management.
- b) Explain need and scope of M-Commerce
- c) Explain C2C E-Commerce with an appropriate example
- d) What is marketing automation?
- e) Explain Secure Electronic Transaction (SET) and its protocol
- f) What are the technologies used in E-commerce Systems?
- g) What are the advantages of E-Payment?

Q4) Attempt any one out of two from the following: [10]

- a) What is Online Marketing? Explain with its advantages and disadvantages.
- b) Explain Strategies and Functions of Supply Chain Management.

Total No. of Questions : 4]

PD5821

[6448]-205

First Year B.Com. (SODL)

114B-II : COMPUTER CONCEPTS AND APPLICATION-II

(2019 CBCS Pattern) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

अ) रिकाम्या जागा भरा. (कोणतेही पाच)

[5]

- i) खालीलपैकी शब्दांचे पूर्ण रूप (E-CRM) आहे.
अ) इलेक्ट्रॉनिक ग्राहक संबंध व्यवस्थापन
ब) ई-मेल ग्राहक संबंध व्यवस्थापन
क) इलेक्ट्रॉनिक ग्राहक संबंध व्यवस्थापन
ड) इलेक्ट्रॉनिक ग्राहक पुनरावलोकन व्यवस्थापन
- ii) म्हणजे स्मार्टफोन आणि टॅब्लेट सारख्या वायरलेस हॅन्डहेल्ड उपकरणांद्वारे वस्तू आणि सेवांची खरेदी आणि विक्री होय.
अ) ई-कॉमर्स ब) एम-कॉमर्स
क) डिजिटल कॉमर्स ड) वरीलपैकी काहीही नाही
- iii) इंटरनेट वर हे एक मानक आहे जे सुरक्षित क्रेडिट कार्ड व्यवहार सक्षम करते.
अ) इलेक्ट्रॉनिक कॉमर्स
ब) डिजिटल स्वाक्षरी
क) सुरक्षित इलेक्ट्रॉनिक व्यवहार (SET)
ड) डिजिटल प्रमाणपत्र
- iv) मार्केटिंगचे 4 पी हे आहेत.
अ) उत्पादन, किंमत, ठिकाण, जाहिरात
ब) लोक, किंमत, ठिकाण, जाहिरात
क) सार्वजनिक, वेतन, स्थान, जाहिरात
ड) उत्पादन, किंमत, वेतन, जाहिरात
- v) ही प्रमुख ई-कॉमर्स क्रियाकलापांपैकी एक आहे.
अ) ई-प्रकाशन ब) संवाद
क) वेब इमेजिंग ड) ऑनलाईन खरेदी

vi) रिलेशनशिप मार्केटिंगमध्ये ग्राहक सेवेचे प्राथमिक लक्ष काय आहे?

- अ) नवीन ग्राहक मिळवणे
- ब) अल्पकालीन नफा वाढवणे
- क) दीर्घकालीन ग्राहक संबंध निर्माण करणे
- ड) प्रभावी विपणन मोहिमा तयार करणे

vii) एम-कॉमर्स म्हणजे

- अ) मोबाईल कॉमर्स
- ब) आधुनिक वाणिज्य
- क) महानगर वाणिज्य
- ड) परस्पर वाणिज्य

ब) योग्य जोड्या जुळवा :

[5]

गट 'अ'	गट 'ब'
i) एटीएम	अ) इलेक्ट्रॉनिक निधी हस्तांतरणाचे प्रकार
ii) B2B	ब) आवश्यक असलेले साहित्य कर्मचाऱ्यांपर्यंत पोहोचवणे
iii) गूगल पे	क) एम-कॉमर्सचे उदाहरण
iv) पुरवठा साखळी व्यवस्थापन	ड) ई-कॉमर्सचे प्रकार
v) RTGS	इ) स्वयंचलित टेलर मशीन

प्र.2) खालील सातपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[25]

- अ) ई-कॉमर्सची कार्ये स्पष्ट करा.
- ब) पारंपारिक विपणन आणि ई- विपणनमधील फरक स्पष्ट करा.
- क) ऑनलाइन पेमेंट प्रणालीचे विविध घटक स्पष्ट करा.
- ड) ग्राहक संबंध व्यवस्थापनाची गरज स्पष्ट करा.
- इ) नेट बँकिंगची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- फ) ई-मार्केटिंगचे प्रकार कोणते आहेत?
- य) एम-कॉमर्सचे प्रकार स्पष्ट करा.

प्र.3) खालील सातपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[25]

- अ) इलेक्ट्रॉनिक पुरवठा साखळी व्यवस्थापनाचे घटक स्पष्ट करा.
- ब) एम-कॉमर्सची गरज आणि व्याप्ती स्पष्ट करा.
- क) योग्य उदाहरणासह C2C ई-कॉमर्सचे स्पष्टीकरण द्या.
- ड) विपणन ऑटोमेशन म्हणजे काय?
- इ) सुरक्षित इलेक्ट्रॉनिक व्यवहार (SET) आणि त्याचे प्रोटोकॉल स्पष्ट करा.
- फ) ई-कॉमर्स सिस्टममध्ये कोणते तंत्रज्ञान वापरले जाते?
- य) ई-पेमेंटचे फायदे काय आहेत?

प्र.4) खालील दोनपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.

[10]

- अ) ऑनलाइन मार्केटिंग म्हणजे काय? त्याचे फायदे व तोटे समजावून सांगा.
- ब) पुरवठा साखळी व्यवस्थापनाची धोरणे आणि कार्ये स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD5822

[6448]-206

[Total No. of Pages : 4

B.Com. - I (SODL)

115 A-II: ORGANIZATION SKILL DEVELOPMENT - II
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - II)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right side indicate full marks.*

Q1) Attempt any 5 questions out of 7:

[5×2=10]

- a) Write two Qualities of office manager.
- b) Define the term Time Management.
- c) What do you mean by Standardization of Office Work?
- d) Write the Meaning of Management reporting (Office Reports)?
- e) What is Office Automation?
- f) What is Office Communication?
- g) Define the term Work Measurement.

Q2) Attempt any 4 questions out of 6:

[4×5=20]

- a) Explain the Techniques of Time Management.
- b) Write Short note on Goal Setting.
- c) Explain the Significance of Office Communication.
- d) Explain the various factors in selecting office machines.
- e) Explain Skill of office Manager.
- f) Write Short note on Disadvantages of Mechanization.

P.T.O.

Q3) Attempt any 4 questions out of 6:

[4×5=20]

- a) Explain Classification of Report.
- b) What are the Barriers to Effective Communication?
- c) Explain the Advantages and Limitations of Standardisation.
- d) Write Short Notes Motion Study.
- e) Explain Principles of time Management.
- f) Explain Objects of Standardizations.

Q4) Attempt any 2 questions out of 4:

[2×10=20]

- a) Explain in detail the Duties and Responsibilities of the Office Manager.
- b) Explain in detail the different types of modern appliances used in the office.
- c) What is Work Measurement? State the Objects and Importance of Work Measurement.
- d) Define Office Automation. Explain Advantages of Office Automation.

Total No. of Questions : 4]

PD5822

[6448]-206

B.Com. - I (SODL)

115 A-II: ORGANIZATION SKILL DEVELOPMENT - II

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही पाच)

[5×2=10]

- अ) कार्यालयीन व्यवस्थापकाचे कोणतेही दोन गुण लिहा.
- ब) वेळेचे व्यवस्थापन व्याख्या लिहा.
- क) कार्यालयीन कार्याचे प्रमाणीकरण म्हणजे काय?
- ड) व्यवस्थापन अहवालाचा अर्थ थोडक्यात स्पष्ट करा.
- इ) कार्यालय यांत्रिकीकरण म्हणजे काय?
- फ) कार्यालय संज्ञापन म्हणजे काय?
- य) कार्यमापन या संज्ञेची व्याख्या लिहा.

प्र.2) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

[4×5=20]

- अ) वेळेचे व्यवस्थापन या संज्ञेची विविध तंत्रे स्पष्ट करा.
- ब) ध्येय निश्चिती थोडक्यात टीप लिहा.
- क) कार्यालय संदेशवहनाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- ड) कार्यालयीन यंत्रसामग्री निवडीचे विविध घटक स्पष्ट करा.
- इ) कार्यालयीन व्यवस्थापकाचे कौशल्य थोडक्यात लिहा.
- फ) यांत्रिकीकरणाचे तोटे थोडक्यात टीप लिहा.

प्र.3) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

[4×5=20]

- अ) अहवालाचे वर्गीकरण थोडक्यात स्पष्ट करा.
- ब) प्रभावी संदेशवनातील अडथळे थोडक्यात स्पष्ट करा.
- क) मानकीकरणाचे फायदे व मर्यादा थोडक्यात स्पष्ट करा.
- ड) गती अभ्यास थोडक्यात टीप लिहा.
- इ) वेळ व्यवस्थापनाची तत्वे थोडक्यात स्पष्ट करा.
- फ) मानकीकरणाचे उद्देश थोडक्यात लिहा.

प्र.4) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

[2×10=20]

- अ) कार्यालयीन व्यवस्थापकाची कार्ये व जबाबदाऱ्या सविस्तर स्पष्ट करा.
- ब) कार्यालयीन वापरातील आधुनिक साधनांचे विविध प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा.
- क) कार्य मापन म्हणजे काय? कार्य मापनाची उद्दिष्टे व महत्त्व थोडक्यात लिहा.
- ड) कार्यालय स्वयंचलीकरण म्हणजे काय? कार्यालय स्वयंचलीकरणाचे महत्त्व थोडक्यात लिहा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD5823

[6448]-207

[Total No. of Pages : 4

F.Y.B.Com. (SODL)

115B-II: BANKING & FINANCE - II

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - II)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any Five out of seven from the following:

[10]

- a) What is liquidity?
- b) Give two advantages of bank balance sheet.
- c) Define negotiable instruments.
- d) What is a promissory note?
- e) What is specific endorsement?
- f) What is telebanking?
- g) Give the full form of SWIFT.

Q2) Attempt any Four out of six from the following:

[20]

- a) State the types of credit cards.
- b) Explain the advantages of net banking.
- c) Explain the legal provisions of endorsement.
- d) Explain the difference between bill of exchange and promissory note.
- e) Explain the features of cheque.
- f) Write a short note on Investment Diversification.

P.T.O.

Q3) Attempt any Four out of six from the following:

[20]

- a) Explain the difference between traditional banking and e-banking.
- b) State the advantages of an ATM machine.
- c) State the types of mobile banking.
- d) Explain modern trends in banking technology.
- e) Explain the types of endorsement.
- f) State liquidity and safety principles.

Q4) Attempt any Two out of four from the following:

[20]

- a) Define a negotiable instruments and explain its characteristics.
- b) What is core banking and explain the advantages of core banking system.
- c) Explain the methods of electronic funds transfer.
- d) Discuss in detail the balance sheet items of bank.

Total No. of Questions : 4]

PD5823

[6448]-207

F.Y.B.Com. (SODL)

115B-II: BANKING & FINANCE - II

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
-

प्र.1) खालील सात पैकी कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.

[10]

- अ) रोखता म्हणजे काय?
- ब) बँकेच्या ताळेबंद पत्रकाचे दोन फायदे सांगा.
- क) चलनक्षम दस्तऐवजाची व्याख्या सांगा.
- ड) वचनचिठ्ठी म्हणजे काय?
- इ) विशिष्ट पृष्ठांकन म्हणजे काय?
- फ) टेलीबँकिंग म्हणजे काय?
- य) (SWIFT) स्विफ्ट चे पूर्ण रूप सांगा.

प्र.2) खालील सहा पैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.

[20]

- अ) क्रेडिट कार्डचे प्रकार सांगा.
- ब) नेट बँकिंग चे फायदे सांगा.
- क) पृष्ठांकनाच्या कायदेशीर तरतुदी स्पष्ट करा.
- ड) विनिमय पत्र व वचन चिठ्ठी यातील फरक स्पष्ट करा.
- इ) धनादेशाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- फ) गुंतवणुकीचे विविधकरण यावर टीप लिहा.

प्र.3) खालील सहा पैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.

[20]

- अ) पारंपरिक बँकिंग व ई बँकिंग यातील फरक स्पष्ट करा.
- ब) एटीएम स्वयंचलित यंत्राचे फायदे सांगा.
- क) मोबाईल बँकिंग चे प्रकार सांगा.
- ड) बँक तंत्रज्ञानातील आधुनिक प्रवाह स्पष्ट करा.
- इ) पृष्ठांकनाचे प्रकार स्पष्ट करा.
- फ) रोखता आणि सुरक्षितता तत्व सांगा.

प्र.4) खालील चार पैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

[20]

- अ) चलनक्षम दस्तऐवजाची व्याख्या सांगून त्याची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- ब) कोअर बँकिंग म्हणजे काय व कोअर बँकिंग प्रणालीचे फायदे सांगा.
- क) इलेक्ट्रॉनिक निधी हस्तांतरणाच्या पद्धती स्पष्ट करा.
- ड) व्यापारी बँकेचा तालेबंद पत्रकातील बाबींची सविस्तर चर्चा करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD5824

[Total No. of Pages : 4

[6448]-208

F.Y.B.Com. (SODL)

115D-II: DEFENCE ORGANIZATION AND MANAGEMENT

IN INDIA - II

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - II)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any Ten questions out of Twelve from the following.

[10]

- a) What is an Economic Blockade?
- b) What is War?
- c) Define Imperialism.
- d) Give the full form of NCTC.
- e) What is the Intelligence Bureau?
- f) What is Economic Warfare?
- g) Define Poverty.
- h) What is current operations Intelligence?
- i) What is Natural Disaster?
- j) What is counter intelligence?
- k) What is Famine?
- l) Define Inflation?

P.T.O.

Q2) Attempt any Five out of Seven from the following. **[25]**

- a) Explain the Types of Intelligence.
- b) Write a short note on Unemployment.
- c) Explain the types of counter Intelligence.
- d) Write a short note on the Special Economic Zone(SEZ).
- e) Explain the effect of Natural Disasters on the Indian economy
- f) Write a short note on the Central Bureau of Investigation (CBI).
- g) Explain the concept of economic warfare.

Q3) Attempt any Five out of Seven from the following. **[25]**

- a) Write a short note on Poverty in India
- b) Explain the Process of Intelligence.
- c) Write a short note on the Functions of war.
- d) What are the four mission objectives of the intelligence community?
- e) Write a short note on the Economic Mobilization.
- f) Explain the Role of Intelligence of India.
- g) Write a short note on chemical, Biological and nuclear warfare.

Q4) Attempt any One out of Two from the following. **[10]**

- a) Explain the various types of unemployment.
- b) Explain the Element of War.

Total No. of Questions : 4]

PD5824

[6448]-208

F.Y.B.Com. (SODL)

**115D-II: DEFENCE ORGANIZATION AND MANAGEMENT
IN INDIA - II**

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
-

प्र.1) खालील बारा प्रश्नांपैकी कोणत्याही दहा प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[10]

- अ) आर्थिक नाकाबंदी म्हणजे काय?
- ब) युद्ध म्हणजे काय?
- क) साम्राज्यवाद- व्याख्या लिहा.
- ड) एन. सी. टी. सी. चे (NCTC) पूर्ण रूप लिहा.
- इ) गुप्तचर संघटना म्हणजे काय?
- फ) आर्थिक युद्ध तंत्र म्हणजे काय?
- य) दारिद्र्य व्याख्या लिहा.
- र) चालू मोहिमेसाठी गुप्तचर म्हणजे काय?
- ल) नैसर्गिक आपत्ती म्हणजे काय?
- व) प्रतिहेरगिरी म्हणजे काय?
- त) दुष्काळ म्हणजे काय?
- थ) चलनवाद व्याख्या लिहा.

प्र.2) खालील सात प्रश्नांपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[25]

- अ) हेरगिरीचे प्रकार स्पष्ट करा.
- ब) बेरोजगारी यावर थोडक्यात टीप लिहा.
- क) प्रतिहेरगिरीचे प्रकार समजावून सांगा.
- ड) विशेष आर्थिक क्षेत्र-थोडक्यात टीप लिहा.
- इ) नैसर्गिक आपत्तींचा भारतीय अर्थव्यवस्थेवर होणारा परिणाम स्पष्ट करा.
- फ) केंद्रीय अन्वेषण विभाग - थोडक्यात टीप लिहा.
- य) आर्थिक युद्धतंत्राची संकल्पना स्पष्ट करा.

प्र.3) खालील सात प्रश्नांपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[25]

- अ) भारतातील दारिद्र्य या संकल्पनेवर थोडक्यात टीप लिहा.
- ब) हेरगिरीची प्रक्रिया स्पष्ट करा.
- क) युद्धाची कार्य यावर थोडक्यात टीप लिहा.
- ड) गुप्तहेरांच्या मोहिमांची चार उद्दिष्टे सांगा.
- इ) आर्थिक जुळवाजुळव/एकत्रीकरण यावर थोडक्यात टीप लिहा.
- फ) भारतीय हेरगिरीची भूमिका स्पष्ट करा.
- य) रासायनिक जैविक आणि आण्विक युद्ध पद्धती-यावर थोडक्यात टीप लिहा.

प्र.4) खालील दोन प्रश्नांपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.

[10]

- अ) बेरोजगारीचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
- ब) युद्धातील घटक स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD-5825

[Total No. of Pages : 4

[6448]-209

F.Y. B.Com. (SODL)

115F-II : MANAGERIAL ECONOMICS - II

(2019 Pattern) (Semester - II)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt Any Ten Questions :

[10]

- a) What is a Business Organization?
- b) What is a Partnership firm?
- c) What is a Joint Stock Company?
- d) What is a Public Enterprise?
- e) What are Multinational Companies?
- f) What is a Statutory Corporation?
- g) What is Marginal Cost?
- h) What is Transfer Pricing?
- i) What is Product Line Pricing?
- j) Define Profit.
- k) What is Budget?
- l) What is Capital control?

P.T.O.

Q2) Attempt Any Five Questions :

[25]

- a) State the Features of Sole proprietorship.
- b) State the Advantages of Partnership organization.
- c) State the Features of a Joint stock company.
- d) State the Advantages of Public Enterprise.
- e) State the Features of a Multinational Company.
- f) Explain the theory of Profit Dynamics.
- g) State the sources of capital supply.

Q3) Attempt Any Five Questions :

[25]

- a) State the Features of Partnership Organization.
- b) State the Merits of Joint stock company.
- c) State the features of Public Enterprise.
- d) State the Defects in Partnership Organization.
- e) Explain the Profit Management.
- f) State the advantages of capital controls.
- g) State the various components of Product Cost.

Q4) Attempt Any One Question :

[10]

- a) Explain the Role of Multinational Companies
- b) Explain the Factors Affecting Price Determination.

Total No. of Questions : 4]

PD-5825

[6448]-209

F.Y. B.Com. (SODL)

115F-II : MANAGERIAL ECONOMICS - II

(2019 Pattern) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) कोणतेही दहा प्रश्न सोडवा.

[10]

- अ) व्यवसाय संस्था म्हणजे काय?
- ब) भागीदारी संस्था म्हणजे काय?
- क) संयुक्त भांडवली संस्था म्हणजे काय?
- ड) सार्वजनिक उपक्रम म्हणजे काय?
- इ) बहुराष्ट्रीय कंपन्या म्हणजे काय?
- फ) वैधानिक महामंडळ म्हणजे काय?
- य) सीमांत खर्च म्हणजे काय?
- र) हस्तांतरण किंमत म्हणजे काय?
- ल) उत्पादन मूल्य रेषा म्हणजे काय?
- व) नफ्याची व्याख्या द्या.
- श) बजेट म्हणजे काय?
- ष) भांडवल नियंत्रण म्हणजे काय?

प्रश्न 2) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.

[25]

- अ) व्यक्तिगत व्यापारी संघटनेची वैशिष्ट्ये सांगा.
- ब) भागीदारी संस्थेचे फायदे सांगा.
- क) संयुक्त भांडवली संस्थेचे वैशिष्ट्ये सांगा.
- ड) सार्वजनिक उपक्रमाचे फायदे सांगा.
- इ) बहुराष्ट्रीय कंपनीची वैशिष्ट्ये सांगा.
- फ) नफ्याचा गतिमानतेचा सिद्धांत स्पष्ट करा.
- य) भांडवली पुरवठ्याचे स्रोत सांगा.

प्रश्न 3) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.

[25]

- अ) भागीदारी संस्थेची वैशिष्ट्ये सांगा.
- ब) संयुक्त भांडवली संस्थेचे गुण सांगा.
- क) सार्वजनिक उपक्रमाची वैशिष्ट्ये सांगा.
- ड) भागीदारी संस्थेतील दोष सांगा.
- इ) नफ्याचे व्यवस्थापन स्पष्ट करा.
- फ) भांडवल नियंत्रणाचे फायदे सांगा.
- य) उत्पादनाच्या किंमतीचे विविध घटक सांगा.

प्रश्न 4) कोणताही एक प्रश्न सोडवा.

[10]

- अ) बहुराष्ट्रीय कंपन्याची भूमिका स्पष्ट करा.
- ब) किंमत निर्धारणावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD5832

[Total No. of Pages : 2

[6448]-216

F.Y.B.Com. (SODL)

ENGLISH

**117A-II : Additional English-II
(CBCS 2019 Pattern) (Semester-II)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answers in one sentence (any ten).

[10]

- a) How did Gandhiji try to compensate for his vegetarian commitment?
- b) To whom was Shakespeare's poem 'Venus and Adonis' dedicated?
- c) What is the main theme of the essay 'How Wealth Accumulated and Men Decay'?
- d) When was Kamala Das awarded the PEN Asian award?
- e) What is the real name of Leo Tolstoy?
- f) When was John Masfield born?
- g) To whom was Robert Lynd married and when?
- h) For what is Robert Herrick notably known for?
- i) Who is the author of 'How Wealth Accumulates and Men Decay'?
- j) Who propounded the comedy of Humours?
- k) What was Kamala Das's father by profession?
- l) What is the title of M.K. Gandhi's autobiography?

P.T.O.

Q2) Write a short note in 50 words (any five). **[25]**

- a) During which period did drama gain popularity in London?
- b) What profession did Gandhi wish to join after his studies?
- c) Write a short note on Fabian Society.
- d) In what ways do you think the poem 'Laugh and Be Merry' is a modern poem?
- e) In what ways does Leo Tolstoy in the story What Men Live By prove that feelings of love and compassion make human beings stand apart from other creatures?
- f) Write a short note on Carpe Diem.
- g) Why was the speaker filled with a sense of pride while living in her grandmother's house?

Q3) Write the answers in 50 words (any five). **[25]**

- a) Analyse the different stages of the works of Shakespeare.
- b) Write a short note on the childhood of Kamala Das.
- c) Draw the character sketch of Simon-the cobbler from the story 'What Men Live By'.
- d) Write a critical analysis of the poem Laugh and Be Merry.
- e) Describe the relationship that Gandhiji shared with his friend.
- f) Discuss the example of books in relation to memory from the essay 'The Pleasures of Ignorance'.
- g) Explore and explain the relationship between death, time and life in the poem 'Laugh and Be Merry'.

Q4) Write the answers in 150 words (any one) **[10]**

- a) Describe the attempts made by Gandhiji to become an English Gentleman.
- b) Discuss the theme of the poem 'All the World's a Stage' by Shakespeare.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD5833

[Total No. of Pages : 2

[6448]-217

F.Y.B.Com. (SODL)

MARATHI (मराठी)

117B-II: भाषा, साहित्य आणि कौशल्यविकास व भाषा आणि कौशल्यविकास - II
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - II)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालील कोणत्याही दहा प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी एका वाक्यात लिहा.

[10]

- अ) इतिवृत्त म्हणजे काय ते लिहा.
- ब) खाली दिलेल्या पारिभाषिक संज्ञांचे अर्थ लिहा.
 - i) Agreement
 - ii) Director
- क) माहितीपत्रक म्हणजे काय ते लिहा.
- ड) जाहीर निवेदन म्हणजे काय ते लिहा.
- इ) सारांशलेखन म्हणजे काय ते लिहा.
- फ) भाषांतर म्हणजे काय?
- य) अनुवादाचे प्रकार किती व कोणते?
- र) रूपांतर म्हणजे काय ते लिहा.
- ल) जाहिरात म्हणजे काय ते लिहा.
- व) जाहिरातीच्या कोणत्याही दोन माध्यमांची नावे लिहा.
- त) जाहिरातीमधील मसुदा म्हणजे काय?
- थ) जाहिरातींच्या विविध प्रकारांची नावे लिहा.

P.T.O.

प्र.2) खालील कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी पन्नास शब्दात लिहा.

[25]

- अ) इतिवृत्त लेखनाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- ब) माहितीपत्रकामधील समाविष्ट असणारे विविध घटक लिहा.
- क) सारांशलेखन करण्याच्या पद्धतीचे स्वरूप लिहा.
- ड) भाषांतरकारासाठी आवश्यक असणारे गुण कोणते ते लिहा.
- इ) आजच्या काळातील जाहिरातीचे महत्त्व आणि गरज स्पष्ट करा.
- फ) वृत्तपत्रासाठी जाहिरात लेखन करताना कोणती काळजी घ्यावी ते लिहा.
- य) तुमच्या महाविद्यालयातील स्नेहसंमेलन समितीने स्नेहसंमेलनानिमित्त घेतलेल्या सभेचे इतिवृत्त लेखन करा.

प्र.3) खालील कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी पन्नास शब्दात लिहा.

[25]

- अ) इतिवृत्तलेखन करताना कोणती काळजी घ्यावी ते लिहा.
- ब) माहितीपत्रक प्रसारित करण्याची विविध कारणे लिहा.
- क) आजच्या काळातील भाषांतराचे महत्त्व विशद करा.
- ड) भाषांतर, रूपांतर आणि अनुवाद या संकल्पना स्पष्ट करा.
- इ) जाहिरातीची विविध माध्यमे स्पष्ट करा.
- फ) मसुदा लेखनाच्या घटकांचा परिचय करून द्या.
- य) आकाशवाणीवरील जाहिरात लिहिताना कोणत्या गोष्टींची पथ्ये पाळावीत ते लिहा.

प्र.4) खालील कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर प्रत्येकी दिडशे शब्दात लिहा.

[10]

- अ) तुम्हाला आवडलेल्या कोणत्याही नाटकाची वृत्तपत्रासाठी जाहिरात तयार करा.
- ब) खाली दिलेल्या उताऱ्याचे 1/3 सारांशलेखन करून योग्य शीर्षक द्या.

प्रत्येक झाडाचे स्वतःचे आवाज असतात. आपापसात केवढे सामंजस्य असते. गळून पडणार पिवळं पान 'आपलं काम संपलं आता चलावं' इतक्या सहजतेने रमत - गमत जमिनीला टेकते आणि तितक्याच सहजतेने शेंड्यावर हिरवा लुसलुशीत कोंब झोपेतून जागा व्हावा तसा अलगद पान बनतो. येथे जाण्याचे दुःख नाही. जन्मल्याचा सोहळाही नाही. हे आहे निर्मितीचे नैसर्गिक सूत्र. मी खेडेगावात होतो. झाडांकडूनही मला आकार मिळाले. रंग मिळाले, भूमिती तर मिळालीच. कॉम्प्युटरही थकून जाईल अशी नानाविध डिझाईन्सही माझ्यातला चित्रकार त्यांनी घडविला. एक माणूस म्हणून जगताना दृष्टीची भरभक्कम मूळ मिळाली. पुढच्या धगधगत्या धुराच्या फिसकटलेल्या आयुष्यात खोडासारखे पाय राहून उभे राहण्याची शक्ती मला त्यांनीच दिली ना ?

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD-11157

[Total No. of Pages : 4

[6448]-218

F.Y. B.Com. (SODL)

GEOGRAPHY

115-C-II : Commercial Geography - II
(2019 Pattern) (Semester - II)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Neat diagrams must be drawn whenever necessary.*
- 4) *Use of Map stencils is allowed.*

Q1) Write answers in one sentence (any ten) :

[10]

- a) Define tourism.
- b) Name the modes of transportation.
- c) What is full form of M.T.D.C.
- d) State any two characteristics of line Graph.
- e) What do you mean by cartography.
- f) Name any two cotton industrial area in India.
- g) List the elements of Map.
- h) Give any two advantages of choropleth map.
- i) Define foot loose industry.
- j) W.T.O. stand for :
- k) What are the uses of Telecommunication in commerce?
- l) What is map?

P.T.O.

Q2) Write a short note in 50 words (any five) :

[25]

- a) IT industries in India.
- b) Elements of map.
- c) Land transportation.
- d) Government Policies and tourism development.
- e) Isopleth map.
- f) Types of communication.
- g) W.T.O.

Q3) Write answer in 50 words (any five) :

[25]

- a) Discuss in details industrial pollution.
- b) Describe role of M.T.D.C. in tourism development.
- c) Explain Weber's industrial location theory.
- d) Explain advantages and disadvantages of pie diagram.
- e) Explain in brief agro based industries.
- f) Explain factors affecting industrial location.
- g) Explain the importance of water transportation.

Q4) Write answer in 150 words (any one) :

[10]

- a) Discuss the geographical factors affecting on tourism development.
- b) Explain in details classification of Industries.

Total No. of Questions : 4]

PD-11157

[6448]-218

F.Y. B.Com. (SODL)

GEOGRAPHY

115-C-II : Commercial Geography - II

(2019 Pattern) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालील प्रश्नांची एका वाक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही दहा) :

[10]

- अ) 'पर्यटन' व्याख्या लिहा.
- ब) वाहतुकीच्या पद्धतीची नावे सांगा.
- क) M.T.D.C. चे पूर्णरूप लिहा.
- ड) रेषा लेखाचे कोणतेही दोन वैशिष्ट्य सांगा.
- इ) नकाशा शास्त्र म्हणजे काय?
- फ) भारतातील कोणत्याही दोन कापड उद्योग केंद्राची नावे लिहा.
- य) नकाशा घटकांची यादी करा.
- र) छाया पद्धती नकाशाचे कोणतेही दोन फायदे सांगा.
- ल) स्वच्छंद उद्योग म्हणजे काय?
- व) W.T.O. चे पूर्णरूप सांगा.
- श) दूरसंचाराचे वाणीज्य विभागातील उपयोग लिहा.
- ष) नकाशा म्हणजे काय?

प्रश्न 2) प्रत्येकी 50 शब्दांत टिपा लिहा (कोणतेही पाच) :

[25]

- अ) भारतातील माहिती तंत्रज्ञान उद्योग
- ब) नकाशाचे घटक
- क) जमीनीवरिल वाहतुक
- ड) सरकारी धोरणे आणि पर्यटन विकास
- इ) सममुल्यरेषा नकाशा
- फ) संप्रेषणाचे प्रकार
- य) डब्लु. टी. ओ.

प्रश्न 3) खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 50 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही पाच) :

[25]

- अ) औद्योगिक प्रदूषणाची तपशीलवार चर्चा करा.
- ब) पर्यटन विकासामध्ये एम.टी.डी.सी. भूमिका स्पष्ट करा.
- क) 'वेबर'चा औद्योगिक स्थान निश्चीती सिद्धांत स्पष्ट करा.
- ड) विभागीत वर्तुळाचे फायदे व तोटे स्पष्ट करा.
- इ) कृषी पूरक उद्योग थोडक्यात स्पष्ट करा.
- फ) औद्योगिक स्थान निश्चीतीवर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.
- य) जल वाहतुकीचे महत्व स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 150 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणताही एक) :

[10]

- अ) पर्यटन विकासावर परिणाम करणाऱ्या भौगोलिक घटकांची चर्चा करा.
- ब) उद्योगाचे वर्गीकरण सविस्तर स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD-11158

[Total No. of Pages : 4

[6448]-219

F.Y. B.Com. (SODL)

**115E- II Theory & Practice of Co-operation-II
(2019 Pattern) (Semester - II)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answers to ten of the following questions.

[10]

- a) What is Cooperation?
- b) What is Liability?
- c) What is Liberalization?
- d) What is a Labour Cooperative?
- e) What is Planning?
- f) What is Cooperative Learning?
- g) What is Global Economy?
- h) What is Agricultural Co-operative Societies?
- i) What is Cooperative management?
- j) What is Fishery Co-operative Societies?
- k) What is Limited Liability?
- l) What is Control?

P.T.O.

Q2) Write answers to five of the following questions.

[25]

- a) Explain the disadvantages of single Purpose Cooperatives.
- b) Explain the objectives of a Co-operative Housing Society.
- c) Explain the nature of Cooperative Management.
- d) Write a brief note on Management Committee.
- e) Explain the positive effects of Privatization.
- f) Explain the Objectives of State Cooperative Union.
- g) Describe Agricultural Co-operative Societies.

Q3) Write answers to five of the following questions.

[25]

- a) Write the function of Civil Cooperative Banks
- b) Explain the objectives of Industrial Co-operative Societies
- c) Explain the function of Authority Board.
- d) Explain the positive effects of Globalization.
- e) Write a note on Vaikunth Mehta National Cooperative Management Institute.
- f) Explain the impact of Liberalization on the Economy.
- g) Write in detail the principles of Co-operation.

Q4) Write answer to one of the following questions.

[10]

- a) What is Auditing? Explain in detail the Objectives of Auditing.
- b) Discuss in detail the Opportunities in the Co-operative Movement in Global Trends.

Total No. of Questions : 4]

PD-11158

[6448]-219

F.Y. B.Com. (SODL)

115E- II Theory & Practice of Co-operation-II

(2019 Pattern) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) खालीलपैकी दहा प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[10]

- अ) सहकार म्हणजे काय?
- ब) देयता म्हणजे काय?
- क) उदारीकरण म्हणजे काय?
- ड) श्रमिक सहकारी संस्था म्हणजे काय?
- इ) नियोजन म्हणजे काय?
- फ) सहकार शिक्षण म्हणजे काय?
- य) जागतिक अर्थव्यवस्था म्हणजे काय?
- र) कृषी सहकारी संस्था म्हणजे काय?
- ल) सहकारी व्यवस्थापन म्हणजे काय?
- व) मच्छीमारी सहकारी संस्था म्हणजे काय?
- श) मर्यादित देयता म्हणजे काय?
- ष) नियंत्रण म्हणजे काय?

प्रश्न 2) खालीलपैकी पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[25]

- अ) एक उद्देशीय सहकारी संस्थांचे दोष स्पष्ट करा.
- ब) सहकारी गृहनिर्माण संस्थेची उद्दिष्टे स्पष्ट करा.
- क) सहकारी व्यवस्थापनाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- ड) व्यवस्थापन समिती यावर थोडक्यात टीप लिहा.
- इ) खाजगीकरणाचे चांगले परिणाम स्पष्ट करा.
- फ) राज्य सहकारी संघाची उद्दिष्टे स्पष्ट करा.
- य) कृषी सहकारी संस्थांचे वर्णन करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[25]

- अ) नागरी सहकारी बँकांची कार्ये लिहा.
- ब) औद्योगिक सहकारी संस्थांचे उद्देश स्पष्ट करा.
- क) अधिकार मंडळाचे कार्य स्पष्ट करा.
- ड) जागतिकीकरणाचे चांगले परिणाम स्पष्ट करा.
- इ) वैकुंठ मेहता राष्ट्रीय सहकारी व्यवस्थापन संस्था यावर टीप लिहा.
- फ) उदारीकरणाचा अर्थव्यवस्थेवर झालेला परिणाम स्पष्ट करा.
- य) सहकाराची तत्वे सविस्तर लिहा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.

[10]

- अ) अंकेक्षण म्हणजे काय? अंकेक्षणाची उद्दिष्टे सविस्तर स्पष्ट करा.
- ब) जागतिक प्रवाहात सहकार चळवळीतील संधी यावर सविस्तर चर्चा करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD-11159

[Total No. of Pages : 2

[6448]-220

F.Y. B.Com. (SODL)

117C-II : HINDI (हिंदी)

(2019 Pattern) (Semester - II)

समय : 3 घंटे]

[पूर्णांक : 70

- सूचनाएँ : 1) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।
2) दाहिनी ओर के अंक पूर्णांक दर्शाते हैं।

प्रश्न 1) निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं दस प्रश्नों के उत्तर लिखिए।

[10]

- i) सलाम कहानी के प्रमुख पात्र का नाम बताइए?
- ii) बोलने वाली औरत कहानी के पात्र का नाम बताइए?
- iii) बच्चों का सपना किसकी रचना है?
- iv) मांझी का पुल कविता के कवि कौन है?
- v) बापू के प्रति रचना के रचनाकार कौन है?
- vi) केदारनाथ सिंह के रचनाओं का नाम बताइए?
- vii) अच्छे वक्ता के गुण बताइए।
- viii) क्लार्क को हिंदी में क्या कहते हैं?
- ix) बच्चों का सपना किसकी रचना है?
- x) कहानीकार शरद जोशी का जन्म कौन से राज्य में हुआ।
- xi) केदारनाथ सिंह को कौन से पुरस्कार से सम्मानित किया गया।
- xii) सुमित्रानंदन पंत की दो रचनाओं के नाम बताइए?

P.T.O.

प्रश्न 2) निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं पाँच प्रश्नों के उत्तर संक्षेप में लिखिए । [25]

- i) शिखा के माध्यम से ममता कालियाजी कौन सा संदेश देना चाहती है।
- ii) सलाम कहानी में कौन सी व्यवस्था का चित्रण हुआ है स्पष्ट कीजिए ।
- iii) पहलवान की ढोलक कहानी के माध्यम से कहानीकार क्या कहना चाहता है?
- iv) 'अबकी बार लौटा तो' तो कविता में कौन सी समस्या का जिक्र हुआ है?
- v) कलगी बाजरे की कविता में किसका चित्रण हुआ है?
- vi) मांझी का पुल कविता का उद्देश्य बताइए ।
- vii) शेखर जोशी का साहित्यिक परिचय दीजिए ।

प्रश्न 3) निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं पाँच प्रश्नों के उत्तर विस्तार से लिखिए । [25]

- i) 'बच्चों का सपना' कहानी की कथावस्तु लिखिए ।
- ii) सलाम कहानी का पात्र हरिश का परिचय दीजिए ।
- iii) अनुवाद की सामान्य जानकारी दीजिए ।
- iv) 'अबकी बार लौटा तो' कविता का भावार्थ लिखिए ।
- v) बापू के प्रति कविता के माध्यम से कवि कौन सा संदेश देना चाहता है।
- vi) 'लुट्टन सिंह' का चरित्र-चित्रण कीजिए ।
- vii) ओमप्रकाश वाल्मीकि का साहित्यिक परिचय दीजिए ।

प्रश्न 4) निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं एक प्रश्न के उत्तर विस्तार से लिखिए । [10]

- i) अनुवाद की परिभाषा देकर अनुवाद का स्वरूप स्पष्ट कीजिए ।
- ii) कलगी बाजरे की कविता के माध्यम से अज्ञेय जी ने समाज को कौन-सा संदेश दिया है?

